

Guide - Økonomisk sikkerhet og vekst

Beskytt bedriften din

*- og realiser
vekstambisjonene*

Trygg og givenende ekspansjon

Globalisering har mange potensielle fordeler, men også økt risiko

Etterhvert som det blir lettere å handle med internasjonale handelspartnere, oppstår det stadig flere forretningsmuligheter. Som med alle forhold, er det imidlertid helt avgjørende med gjensidig tillit. En grundig sjekk av potensielle interessenter kan bidra til å sikre vekstmuligheter, fremme et godt kommersielt forhold og danne grunnlaget for et tillitsfullt samarbeid. Dette kan være utfordrende når det er tusenvis av kilometer mellom de berørte partene, ulike kulturer, forretningspraksiser, språk og begrenset kontakt ansikt til ansikt. Potensielle innkjøpere og leverandører kan tilby nye muligheter for salg og levering,

men de kan også medføre nye risikotyper – risiko som vi normalt ikke er så bevisst på. I denne korte veiledningen vil vi komme inn på noen av tingene du bør vurdere for å takle risikoene for økonomisk kriminalitet som du kan bli utsatt for.

Det blir stadig viktigere å takle risikoer for økonomisk kriminalitet

Økonomisk kriminalitet har mange former og ulike konsekvenser, fra tap av penger eller informasjon, til å utilsiktet hjelpe andre med å utføre kriminell aktivitet. Resultatet kan uansett bli ekstremt skadelig for virksomheter og enkeltpersoner – med store økonomiske og omdømmemessige implikasjoner – for ikke å snakke om den

negative innvirkningen det har på samfunnet.

Ifølge FN ligger det estimerte anslaget over hvitvaskede penger globalt på ett år i området 2 - 5 % av det globale BNP, tilsvarende 800 milliarder dollar - 2 billioner amerikanske dollar. Hver enkelt av oss kan og må spille en rolle for å motvirke forbrytelsene som resulterer i dette svimlende beløpet. Samtidig som kampen mot økonomisk kriminalitet fortsetter, jobber fremtidsrettede organisasjoner flittig for å sikre at de har nødvendige verktøy, rutiner og kontroller på plass for å bidra til å beskytte seg og andre mot økonomisk kriminalitet.

Økonomisk kriminalitet utgjør en stadig økende risiko for virksomheter og leverandører over hele verden.

Med denne korte veiledningen ønsker vi å dele en oversikt over noen av farene som kan oppstå knyttet til økonomisk kriminalitet, og dele tanker om hvordan organisasjonen kan gjøre tiltak for å beskytte seg selv.

Ved å gjøre dette håper vi å fortsette å jobbe sammen for å skape et tryggere miljø i virksomheten, styrke forebyggingen av økonomisk kriminalitet og øke bevisstheten om disse risikoene.

Beskytt bedriften din

Bekjempelse av økonomisk kriminalitet er en utfordring i konstant utvikling, ettersom de kriminelle har nyskapende tilnærminger til sine egne ulovlige formål. Selv om de aller fleste handelspartnere er legitime, kan det noen ganger være utfordrende å identifisere hvem av dem som er risikable eller kriminelle.

Det er viktig å forstå risikoene for økonomisk kriminalitet og ha egnede funksjoner på plass for å oppdage og håndtere disse. Bevissthet kan komme i form av «røde flagg», noe som kan indikere at en motpart oppfører seg mistenkelig eller prøver å misbruke produktene eller tjenestene dine. «Røde flagg» kan også hjelpe deg med å bruke en «risikobasert» tilnærming til kontrollfunksjonene dine.

I denne korte guiden har vi samlet noen av de potensielle scenarier du bør kjenne til. Hvis de identifiseres, kan du bestemme deg for å gjennomføre ytterligere tiltak for å forstå og redusere eventuell risiko.

Vi har tatt med noen eksempler for å illustrere disse risikoene, samt generelle spørsmål du kan stille for å identifisere forbedringsområder når det gjelder kontroll. Videre kan det være lurt å vurdere om opplæringsprogrammer og tydelige, dokumenterte prosedyrer kan bidra til å sikre at alle i organisasjonen din er klar over disse risikoene – og hva de skal gjøre hvis de dukker opp.

Økonomisk kriminalitet kan være mye

Hvitvasking av penger

- Beskrivende begrep om penger som kommer fra kriminell aktivitet, og som «renvaskes» ved at de føres inn i det finansielle systemet
- Vanligvis oppnådd via flere og raske overføringer av midler over grenser, kjøp og salg av eiendeler, investeringer osv.
- Målet er å holde opprinnelsen til de «hvitvaskede pengene» så ugjenkjenkelig som mulig
- Kontantbaserte virksomheter anses å ha høy risiko for hvitvasking
- *Eksempel: Midler fra narkotikahandel brukes til å kjøpe forbruksvarer eller andre produkter fra en uvitende leverandør. Disse varene selges senere, og varenes ulovlige opprinnelse blir dermed skjult*

Sanksjoner og embargoer

- Sanksjoner og embargoer er politiske virkemidler mot visse land, personer og enheter for å opprettholde eller gjenopprette internasjonal fred og sikkerhet. De opereres og håndheves på et objektivt ansvarsgrunnlag
- Bedrifter har en juridisk forpliktelse til å overholde sanksjoner, og må sjekke om noen av forretningsaktivitetene de utfører – direkte eller indirekte – involverer motparter, jurisdiksjoner eller aktiviteter som er underlagt sanksjonsbegrensninger
- Det å unnlate å overholde restriksjoner har alvorlige økonomiske, juridiske og omdømmemessige konsekvenser
- *Eksempel: En fabrikk som leverer deler til sluttproduktet ditt, eies delvis av en person som er underlagt sanksjoner. Du må forstå og vurdere sanksjonsrisikoen nøye, og beslutte om det er trygt å gjøre forretninger med enheten*

Svindel

- Kriminelle prøver å utnytte ofrene sine ved å få tilgang til bankkontoene deres, omdirigere betalingsstrømmer, stjele identitetene deres osv.
- Svindel er ikke begrenset til eksterne kriminelle, det kan også skje i organisasjonen din
- *Eksempel: Å åpne phishing-e-post og legge inn bankdata, noe som gir kriminelle tilgang til firmaenes bankkontoer*

Bestiktelser

- Bestiktelser er ulovlig i mange land og kan starte med en tilsynelatende vennlig gest, som å bli tilsendt en omtenssom gave
- Å bryte bestikkelseslovene i et internasjonalt datterselskap eller gjennom en forretningspartner kan gjøre bedriften ansvarlig for rettsforfølgelse i hjemmemarkedet
- *Eksempel: Å betale en skipsinspektør for raskere behandling eller feilfrie rapporter*

Opprette en forretningsforbindelse

Føl deg trygg på handelspartneren din

Som med innenlandsk aktivitet, er det alltid en mulighet for at en potensiell internasjonal partner kanskje ikke er det de hevder å være. For å minimere risiko, er det tilrådelig å være årvåken og undersøke nøye når man skal håndtere handelspartnere.

Virksomheten din er kanskje ikke «direkte» involvert i noen form for økonomisk kriminalitet, men å velge en forretningspartner som er det, kan skade både ditt og andres omdømme. I tillegg kan det få juridiske

konsekvenser om du uvitende deltar i økonomisk kriminalitet.

For å vurdere risikoene du kan støte på, kan det være gunstig å bruke en standardisert tilnærming til å undersøke handelsforholdene – både for nye og veletablerte forhold. Det kan være nyttig å på forhånd vite hvor stor risiko du som virksomhet er villig til å ta med hensyn til type motpart, geografi, bransje osv. Dette vil hjelpe deg med å bestemme hva du skal gjøre når du står overfor nye muligheter eller endringer i eksisterende relasjoner.

Røde flagg du bør se etter

- Handelsmotparten er motvillig til å gi klare svar eller dokumentasjon på rutinemessige spørsmål
- Når du stiller spørsmål, utløser det press eller aggresjon
- Det finnes ugunstig mediaomtale om motparten din, inkludert utvekslinger på sosiale medier om aktiviteten og virksomheten deres
- Motpartens adresse er ikke lett å finne på nettet eller det er registrert flere selskaper på samme adresse uten god grunn
- Motpartens tilstedeværelse på nettet (nettstedet) ser ikke profesjonell eller ekte ut, og ser ut til å være det man kan kalle «hyllevare»
- Handelsforholdet du har med denne kunden synes ikke å være i tråd med kundens angitte strategi og forretningsformål
- Kunden ønsker å gjøre opp fakturaer på svært kompliserte måter, for eksempel komplekse betalingsrutiner eller bruk av mellomledd

Forhold du bør vurdere

- Standardiser «Kjenn kunden din» (KYC) due-diligence-prosessene dine:
 - Forstå hvem som eier og kontrollerer motparten din
 - Forstå forretningsmodellen deres, samt kilden til formue eller inntekt
 - Vær oppmerksom på eventuelle negative medieomtaler knyttet til dem
 - Samsvarer tilstedeværelsen de har på nettet med din forståelse av dem
- Dokumenter risikoappetitt og forstå hvilke grenser du har når det gjelder motparter, land og bransjer osv.
- Implementer og bruk interne risikovurderinger (høy, middels og lav) for kundene dine, basert på hvilken tilsynelatende risikoprofil de har
- Prøv alltid å møte kunden ansikt til ansikt når du skal ha møter
- Vær oppmerksom på risikoene du står overfor i ulike land ved å konsultere offentlige lister og nettsteder

Spørsmål du kan stille deg selv

- Er due-diligence-prosessene for internasjonale kunder grundigere enn for innenlandske kunder?
- Kjenner du noen som kan gå god for denne nye motparten?
- Forstår du risikoene som er knyttet til landet der motparten holder til og driver virksomhet?
- Har du bekymringer for noen av motpartene dine?
- Er du kjent med bakgrunnen til motpartene dine, og fører de detaljerte registre?
- Har du møtt de eksisterende motpartene dine, og kan du gå god for dem?

Vedlikeholde en forretningsforbindelse

Forbli trygg på handelspartneren din

Det er god forretningspraksis å være årvåken og fortsette å forstå motpartenes atferd og praksis, samt å legge merke til eventuelle endringer som kan påvirke måten de opererer på.

Interesseområder for deg kan inkludere bransjen de opererer i, hvem kundene og leverandørene deres er, samt kanalene de bruker til å selge varer eller tjenester. En handelspartner som endrer atferd, kan føre til at du bør revurdere forholdet – og

potensielt være et tegn på at risikoeksponeringen er i endring. Du bør muligens oppdatere vurderingen din.

Hvis for eksempel handelspartneren plutselig betaler deg via en underleverandør fra et tredje land, kan det være lurt å revurdere risikoen for kundene og finne ut mer om hvorfor dette skjer. Det kan være et tegn på hvitvasking av penger, da ruting av penger over landegrensene er vanskeligere å spore og kan derfor være et middel for hvitvasking.

Røde flagg du bør se etter

- Transaksjonene er ikke i tråd med forretningsstrategien deres
- Avvik mellom utstedte fakturaer og mottatte betalinger
- Formålet med betalingen er ikke knyttet til den utstedte fakturaen
- Utbetalinger fra fysiske personer for handelsmotparter
- Overbetalinger fra motparter uten god forklaring
- Betalinger fra tredjeparter uten noe tilsynelatende forhold til motpartene dine
- Uforklarlige endringer i betalingsinstruksjoner
- Bruk av personlig konto i stedet for bedriftskonto for å betale fakturaer
- Bruk av kryptovaluta uten forretningsmessig begrunnelse

Forhold du bør vurdere

- Ha retningslinjer for betalinger knyttet til tredjeparter, betalinger fra høyrisikoland og betalinger i kontanter.
- Del retningslinjene for betalinger åpent med kunder og motparter
- Implementer rutiner for å sjekke innkommende betalinger fra kunder med sign off-protokoller på plass (f.eks. utsteder og kontrollør)
- Vær nysgjerrig og still spørsmål om transaksjoner dersom de ikke ser riktige ut
- Ha eskaleringsprosesser på plass hvis de ansatte er bekymret for noe de ser
- Implementer fortløpende oppdateringsprosesser for å vedlikeholde informasjonen du har om kundene

Spørsmål du kan stille deg selv

- Hvor mange kontrolltrinn har du rundt betalingsbehandling og vet dine ansatte hva som er akseptabelt?
- Har du en solid prosedyre for handelsdokumentasjon?
- Er du sikker på at salgsaktivitetene dine ikke kan betraktes som bestikkelser?
- Er du klar over hvitvaskingsrisikoene som er forbundet med høyrisikoland?
- Har du vurdert hvordan produktene eller tjenestene dine kan bli utnyttet til økonomisk kriminalitet eller sanksjonsbrudd?
- Mottar du spørsmål fra bankene om transaksjonene du har med handelsmotpartene?

Videre lesning

I Danske Bank er vi opptatt av å støtte deg for at du skal nå ambisjonene dine både nasjonalt og internasjonalt.

Vi håper at denne korte guiden kan hjelpe deg vurdere hva som er viktig for å beskytte deg selv og andre.

Vi oppfordrer deg til å lese mer om dette viktige temaet. Ta en titt på ressursene på neste side.

Ansvarsfraskrivelse:

Informasjonen i denne brosjyren er kun gitt for informasjonsformål, og skal ikke tolkes som juridisk rådgivning om noe tema. Du bør ikke handle eller avstå fra å handle på grunnlag av innhold som er inngår i denne brosjyren uten å søke juridisk eller annen profesjonell rådgivning.

Slik jobber Danske Bank med forebygging av økonomisk kriminalitet

<https://danskebank.com/about-us/corporate-governance/compliance/fighting-financial-crime>

Mer om hvitvasking av penger, landrisiko og sanksjoner

Financial Action Task Force (FATF)

<https://www.fatf-gafi.org/>

Transparency International

<https://www.transparency.org/en/t>

OFAC

<https://home.treasury.gov/policy-issues/office-of-foreign-assets-control-sanctions-programs-and-information>

Referanseveiledning om AML fra Worldbank

<https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/6977/350520Referenc1Money01OFFICIALOUSE1.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Overnasjonal risikovurdering av EU-kommisjonen

https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/supranational_risk_assessment_of_the_money_laundering_and_terrorist_financing_risks_affecting_the_union.pdf

EUs fjerde og femte hvitvaskingsdirektiver

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A32018L0843&from=EN>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015L0849&from=EN>

EUs restriktive tiltak (sanksjoner)

https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/international-relations/restrictive-measures-sanctions_en

Danske Bank A/S
Søndre Gate 15
7466 Trondheim

Org.nr: 97707401